

Zpráva o činnosti CEN/TC 227/WG 6 za rok 2020

Gestor: Ing. Petr Svoboda

CEN/TC 227 WG6 (udržitelnost) měla schůzku 24. září 2019 v Londýně, v době sepsání závěrečné zprávy v roce 2019 ještě nebyl k dispozici oficiální záznam, proto jsou v úvodu uvedeny informace z tohoto jednání v této zprávě. Během této schůzky bylo projednáno několik konečných změn pro návrh prEN 17392-1 „Prohlášení o ekologických výrobcích – základní pravidla pro silniční materiály - Část 1: Asfaltové směsi“. Tento návrh byl opožděn, protože EN 15804 „Prohlášení o ekologických výrobcích - základní pravidla pro kategorii výrobků stavebních výrobků“ byl v roce 2019 ve fázi formálního hlasování a čekalo se na dokončení této normy, aby nebyl problém s citováním. EN 15804: 2013/prA2: 2020 byla s konečnou platností schválena v říjnu 2019. Poté byla prEN 17392-1 zaslána na CEN. Národní výbory se k němu měly vyjádřit do června 2020.

Norma, ke které se státy v roce 2020 vyjadřovaly - EN 17392-1 Udržitelnost stavebních prací - Environmentální silniční materiály - Část 1: Asfaltové směsi nebyla schválena CEN.

Na online jednání CEN/TC 227 proto John Booth představil možnosti dalšího postupu a rozhodnutí, která mají být přijata.

Na základě Enquiry dostala WG 6 mnoho konstruktivních komentářů od CEN / TC 350 a dalších, které lze přijmout. Mnozí však odmítli zahrnout všechny fáze životního cyklu i když jsou v nové verzi EN 15804 povinné. Někteří odmítli normu jako zbytečnou, když EN 13108 již není harmonizována. Což však neplatí, protože neexistuje žádné rozhodnutí TC 227, CEN nebo souhlas Komise s deharmonizací EN 13108.

EN 15804 bude téměř jistě základem pro splnění požadavků BWR7 (7. požadavek CPR týkající se udržitelnosti) v budoucích pravidlech na standardizaci a Komise pravděpodobně BWR7 nezruší, protože udržitelnost je jádrem politiky EU.

Pan Booth předložil TC 227 následující tři možnosti, které je třeba zvážit.

1. Upravit aktuální návrh podle komentářů TC 350 a dalších a přejít na Formální hlasování.
2. Změnit dokument na TS a požádat o novou pracovní položku pro vývoj tohoto TS – s využitím komentářů od TC 350 a dalších. Dokumenty N4242, N4241, N4249, N4240, N4247 + N4248, N4244
3. Pozastavit práci a počkat na přijetí nových pravidel o standardizaci pro TC 227, která budou zahrnovat požadavky BWR7.

Zpráva z činnosti CEN/TC 227 WG6 pro plenární zasedání CEN/TC 227 z 25. srpna 2020

Probíhající práce

Návrh normy o základních pravidlech pro prohlášení EPD pro asfaltové směsi, prEN 17392-1, byl dokončen. K návrhu bylo velké množství připomínek a bylo doporučeno druhé Enquiry, ale protože již došlo k 9 měsíčnímu prodloužení pracovní položky (WI), druhé Enquiry nebylo možné.

Pokud jde o připomínky, došlo k řadě námitek, protože základní pravidla zahrnují fáze životního cyklu nad rámec těch, které souvisejí s výrobou.

Je stále možné, že se Komise rozhodne použít metodiku PEF pro stavební výrobky, což by znamenalo, že je třeba posuzovat celý životní cyklus.

Ve verzi EN 15804 z roku 2019 jsou stupně A1-A3, C1-C4 a D povinné. Vzhledem k tomu, že EN 15804 byla takto pozměněna na žádost Evropské komise, protože si přála, aby všechna prohlášení o udržitelnosti byla v popsané podobě, není bohužel možné tento problém obejít. Jakákoli budoucí žádost Komise o standardizaci bude obsahovat požadavek na splnění BWR 7 a tento požadavek bude s největší pravděpodobností vycházet z EN 15804 (Environmentální prohlášení o produktu).

Byly zaznamenány další připomínky týkající se možnosti, že řada norem EN 13108 bude deharmonizována. V TC 227, CEN nebo Komisi o tom nebylo rozhodnuto a na tomto základě nelze normu napsat. Bez ohledu na stav harmonizace EN 13108 mohou stále existovat požadavky na prohlášení o ekologických produktech pro asfaltové směsi a EN 17392-1 (EPD pro silniční materiály to může stanovit).

Ve vztahu k prEN 17392-1 lze uvažovat o 3 možnostech:

1. Upravit dokument s přihlédnutím k připomínkám TC 350 a dalších a ve vhodnou dobu přejít k formálnímu hlasování. Vzhledem k současné opozici vůči dokumentu to nemusí být úspěšné.
2. Nechat aktuální pracovní položku propadnout a restartovat projekt jako TS. TS by umožnila použití dokumentu a odstranila by přímou souvislost s otázkami harmonizace. To je v souladu s přístupem TC 154 WG13.
3. Pozastavit práci a počkat na přijetí nové žádosti o standardizaci pro TC 227, která obsahuje požadavky BWR7 (7. požadavek CPR týkající se udržitelnosti).

WG 6 (Pracovní skupina 6) zahájila práce na návrhu Příručky k řešení nebezpečných látek ve výrobních normách pro silniční materiály. Práce na tomto dokumentu ale z důvodu nejistoty ohledně harmonizovaných norem momentálně nepokračují. Tento dokument bude vypracován v souladu s příručkami pro kamenivo vyvíjenými CEN TC154 WG13.

Spolupráce s dalšími komisemi

TC 154 WG13

Pracovní skupina 13 se naposledy sešla 5. března 2020, záznam nebyl v září 2020 ještě k dispozici. Zápis ze schůze dne 8. listopadu 2019 lze shrnout takto:

1. Výrobní normy TC154 - po 2 selháních na FV TC154 navrhuje sloučit požadavky na kamenivo normální hmotnosti do 1 nového dokumentu. Stávající WI o revizi stávajících norem by byla zrušena. Příloha ZA bude obsahovat 4 tabulky, 1 pro každou aplikaci. V současné době bude RDS vyloučeno.
2. Pracovní skupina 13 stále pracuje na návrhu obecných pokynů k RDS pro kamenivo. Na schůzi byla představena verze 6.
3. Radiace - TC351 zahájila validaci TS 17216. Uvažuje se o metodách in situ. Komunikace probíhá s EURATOMEM (Evropské společenství pro atomovou energii).
4. Verze PCR je k dispozici, ale nebyla projednána v listopadu nebo v březnu. Od TC350 byly vyžádány připomínky.
5. K dispozici jsou verze prEN 16637-1 až 3 z října 2019 (Uvolňování nebezpečných látek). WG13 je připomínkovala TC351.

CEN/TC 351

Kromě výše zmíněných bodů proběhla konference o RDS ve výrobních normách svolaná TC 351. Konference měla za cíl přinést výsledky robustních testů výluhů a výsledky zkušebních metod TS a umožnit CCMC a Komisi pokročit ohledně stanovení požadavků na

standardizaci. Pan Fuchs podrobně popsal obtíže, které měla Komise a CEN. Akty v přenesené pravomoci nejsou jistotou a lze je odmítnout. Doporučil technickým komisařům pro výrobky, aby alespoň do posledního čtvrtletí roku 2020 neprováděli žádnou „podrobnou práci“. Je připravován návrh CEN/TS 17459 (Uvolňování nebezpečných látek ve stavebních výrobcích). Připravuje se návrh TR pro deklarované hodnoty pro výluhy. Manfred Fuchs by rád rozdělil obsah návrhu TR do tří kategorií: technické aspekty, politické aspekty a aspekty související s trhem. Před přípravou aktualizovaného návrhu TR zpravodaj čeká na závěrečnou zpětnou vazbu od Manfreda Fuchse. Koncept není k dispozici mimo WG1. Byly zahájeny práce na převodu TS 17331 a 17332 na EN normy.

CEN/TC 350

Navrhuje se změnit rozsah tak, aby zahrnoval nové práce prováděné v rámci WG8 „Sustainable Refurbishment“. TC 350 musí dokončit práci v souvislosti s dodatky a změnami provedenými v EN 15804 a dalšími souvisejícími normami (EN 15978, EN 15942, TR 15941). Bude to chvíli trvat, protože prioritou byla změna normy EN 15804. Existuje nová pracovní položka pro „Horizontální pravidla pro komunikaci mezi podniky a spotřebiteli“. Práce na udržitelnosti staveb (EN 15643) rovněž postupují a do jisté míry souvisí se změnami EN 15804. Očekává se, že budou dokončeny v roce 2021. Bylo rozhodnuto o přijetí nové WI prEN 15941 - „Udržitelnost staveb - kvalita údajů pro posuzování vlivů na životní prostředí u výrobků a staveb - výběr a použití údajů“.

Činnosti související s problematikou hodnocení nebezpečných látek v R-materiálu - vyhláška č. 130/2019 Sb. a projednávání její revize

Vzhledem k tomu, že ve výrobních normách nejsou dosud stanoveny požadavky na hodnocení nebezpečných látek (navzdory nařízení CPR a jeho 7. požadavku), velká pozornost je věnována řešení této problematiky na národní úrovni. Zlepšení podmínek využívání znovuzískané asfaltové směsi měla přinést nová vyhláška, kterou se stanoví kritéria, při jejichž splnění je znovuzískaná asfaltová směs vedlejším produktem nebo přestává být odpadem, a kritéria, při jejichž splnění asfaltová směs vyrobená z odpadní znovuzískané asfaltové směsi přestává být odpadem. Vyhláška byla vydána v roce 2019 pod číslem č. 130/2019 Sb. Vzhledem k novele zákona o odpadech byla připravena revize i vyhlášek k novému zákonu.

Návrh předmětné vyhlášky jsme projednali v příslušných odborných týmech Sdružení pro výstavbu silnic a shodli jsme se na názoru, že lépe v praxi vyhovovala původní vyhláška č. 130/2019 Sb. Nový návrh bohužel obsahuje úpravy, které jsou vedeny dobrým úmyslem, pokud ale nebudou navrhované úpravy dostatečně domyšleny do praxe a projednány přímo s odborníky, kteří působí při realizaci staveb, je vhodnější zachovat vyhlášku v původním znění. Níže shrnuty zásadní připomínky:

1. § 2 a) *asfaltovou směsí se nerozumí prolévané vrstvy dopravních staveb, k jejichž výrobě se používala nebo používají asfaltová nebo dehtová pojiva*

Vyhláška obsahuje ustanovení, že se nevztahuje na vrstvy z penetračního makadamu. Bez vypracování způsobu zacházení s těmito směsmi, který by byl definován v textu nebo v samostatné příloze této vyhlášky by vedlo spíše ke zhoršení stavu. V příloze posíláme náš návrh na úpravu vyhlášky s popisem nakládání s těmito vrstvami včetně podmínek na dočasné mezideponie v rámci stavby. Tento materiál lze na místě využít efektivně zpět do staveb bez ohrožení životního prostředí.

2. *§ 6 chybějící odstavec pod původním písm. a)*

V § 6 již není uveden původní odstavec a). Nevím, jak tomu máme rozumět a jestli tak bude nutné v návaznosti na nový zákon o odpadech mít obalovnu povolenu vždy jako zařízení pro zpracování odpadu. Již původní požadavek pro využití ZAS T 3 (schválení podle § 14 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech) nám připadal problematický, logičtější nám připadalo zařazení do § 14 odst. 2., protože zpracování odpadu není primární činností obalovny. Vzhledem k velice nízkému počtu obaloven schválených ke zpracování odpadů podle § 14 odst. 1 je možné využít jen malé množství R-materiálu s limitem do 300 mg/kg sušiny.

3. *§ 7 odst. 4 současné vyhlášky 130/2019 Sb.*

Navrhuje vrátit § 7 odst. 4. Měli bychom zachovat nutnost prokazování způsobilosti laboratoří, které mohou provádět zkoušení.

4. *Příloha 1 tab. 1 a tab. 3*

Parametr 25 mg/kg sušiny je na základě zkušenosti v praxi příliš přísný. V posledním roce platnost vyhlášky bylo naměřeno mnoho zkoušek, kde parametr vychází mírně nad 25 a jedná se pouze o druhotné znečištění a ne primárně o přítomnost dehtu v konstrukci. Podle výsledků z měření za poslední rok by tak bylo možné využít tento materiál jako druhotný.

Navrhujeme limit 50 mg/kg sušiny pro ZAS T 2, tak jak to je např. ve Francii. Pokud by zůstal parametr 25, bude končit na skládkách velké množství technicky výborně upotřebitelného materiálu, aniž bychom měli prokázáno, že opravdu hranice 25 mg/kg sušiny je ideální (zvláště bereme-li v úvahu nepřesnosti měření). Pokud by byl navýšen limit pro ZAS T 2 (v úvahu připadá obdobné navýšení i limitu pro ZAS T1), připadá nám nadbytečná tabulka č. 3. Případná nehomogenita by měla být řešena v rámci plánu vzorkování. Lepší řešení nám připadá zvýšit limit pro ZAS T2 na 50 mg/kg.

5. *Příloha 1 Tab. 2 Chybějící poznámka pod tabulkou 2*

Limit pro Benzo(a)pyren 50 mg/kg sušiny by měl podle našeho názoru ve vyhlášce zůstat, oproti původnímu znění by ale mělo být upravena pozn. v tom smyslu, že při překročení limitu 50 mg/kg sušiny se jedná o ZAS T 4, přímá souvislost s nebezpečností odpadu by v této vyhlášce podle našeho názoru řešena být neměla.

6. *Příloha 3 Podrobnosti provádění odběru vzorků, jejich úpravu a provádění zkoušek*

Přílohu 3 týkající se odběru vzorků a zkoušení navrhuje vyjmout. Problematiku zkoušení je vhodnější řešit v následném dokumentu na úrovni předpisů Systému jakost pozemních komunikací Ministerstva dopravy, např. úpravou Technických podmínek TP 87 a TP 150.